

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ
БУДІВНИЦТВА, АРХІТЕКТУРИ
ТА ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ ЖКГ

КОМПЛЕКС
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ
„ОСНОВИ
ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ”

для студентів економічних спеціальностей
денної та заочної форм навчання

Київ 2001

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ КОМПІТЕТ БУДІВНИЦТВА, АРХІТЕКТУРИ ТА
ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА

Кафедра менеджменту та маркетингу

КОМПЛЕКС
навчально-методичних матеріалів*
з курсу
“ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА
ПЕДАГОГІКИ”

для студентів економічних спеціальностей
денної та заочної форм навчання

Київ - 2001

УДК 159.9+37.0] (076) (477)

ББК 74.58+88]я73

О – 75

ISBN 966-7817-41-5

Назарук О.М. “Основи психології та педагогіки”. Комплекс навчально-методичних матеріалів для самостійного вивчення дисципліни. – К.: ДАЖКГ, 2000, 48 с.

Комплекс затверджує навчально-методичні матеріали, необхідні для вивчення дисципліни “Основи психології та педагогіки” студентами всіх спеціальностей денної та заочної форми навчання.

Складається із вступу, навчальної та робочої програми курсу, рекомендацій щодо організації самостійної роботи студентів. Містить тематику питань для самостійного опрацювання, тестові завдання, список рекомендованої літератури.

Укладач: Назарук О.М., ст. викладач.

Рецензент: член кор. АПН України, доктор психологічних наук, професор Чепелева Н.В.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри менеджменту і маркетингу ЖКГ. Протокол № 2 від 12 вересня 2000 р.

Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою Державної академії житлово-комунального господарства 24.10.2001 р., протокол № 1.

ISBN 966-7817-41-5

© Назарук О.М.

© ДАЖКГ, 2001 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Навчально-тематичний план курсу “Основи психології та педагогіки” ...	5
2. Програма дисципліни “Основи психології та педагогіки”	6
3. Тематика лекцій. Плани, рекомендована література	12
4. Тематика семінарських занять, лекцій. Плани, рекомендована література	15
5. Самостійна робота студентів	21
6. Тестові завдання з курсу “Основи психології та педагогіки”	22
7. Список рекомендованої літератури	45

ВСТУП

Сучасні соціально-економічні проблеми розвитку України вимагають від студентів вищих закладів освіти оволодіння продуктивними психолого-педагогічними технологіями пізнання, розвитку і вдосконалення творчого потенціалу особистості та соціальної групи в процесі виконання майбутніх управлінських функцій. Багатопланові питання своєї діяльності майбутні спеціалісти зуміють ефективно вирішувати, враховуючи психологію колективу, індивідуальні особливості співробітників, реальну систему соціально - психологічних характеристик, володіючи знаннями основ організації педагогічного процесу, змісту навчання і виховання, всіх основних сторін майбутньої професійної діяльності.

Під впливом бурхливих ринкових процесів відбуваються суттєві зміни в кожній людині, колективі, суспільстві в цілому. Навчально-методичні матеріали курсу "Основи психології та педагогіки" надають можливість отримати і використати арсенал психологічних і педагогічних знань в різних сферах діяльності. Так, знайомство з психологією вказує перспективи кращого розуміння себе і оточуючих, встановлення чітких класифікацій людської поведінки і сталих різновидностей типів особистості, вміння відповідно поводитися в різних ситуаціях. Не менш важливим є знайомство з основами педагогічних знань. Багатовіковий педагогічний досвід дозволяє вирішувати завдання розвитку, виховання, освіти і навчання на якісно новому рівні.

Метою даного курсу є виховання розуміння психіки особистості як найвищої цінності суспільства; усвідомлення сутності механізмів психічних процесів, станів, властивостей особистості як основи її формування в процесі виховання, навчання та освіти; формування умінь, за допомогою психолого-педагогічних технологій управління, ефективно впливати на підлеглих з метою підвищення їх професійної зрілості і розвитку моральних якостей, вміння виконувати низку соціально-виробничих обов'язків.

Завданням курсу є інтегрування знань про психіку людини, закономірності та механізми психічних явищ /психологічний аспект/ і знань про функції та способи управління розвитком особистості людини в процесі виховання і навчання /педагогічний аспект/; формування психолого-педагогічної культури як необхідної частини високого професіоналізму ділової людини.

Програма курсу "Основи психології та педагогіки" передбачає різні форми вивчення студентами навчальної дисципліни: лекції, семінарські заняття, захист рефератів, тестування, самостійна робота, групові та індивідуальні консультації. Підсумковий контроль дисципліни – залік.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

“Основи психології та педагогіки”

№ п/п	Назва теми	Всього годин	В тому числі		
			Лекції	Практич. заняття	Самост. робота
1.	Психологія як наука. Предмет і методи психології.	4	2	2	-
2.	Історія розвитку психологічної думки. Школи, напрямки психології.	4	2	2	2
3.	Виникнення і розвиток психіки.	4	2	2	2
4.	Пізнавальні процеси особистості.	4	2	2	-
5.	Психологія особистості. Особистість та діяльність.	4	2	2	-
6.	Педагогіка як наука. Предмет, структура та перспективи розвитку.	4	2	2	-
7.	Теорія освіти і навчання (дидактика).	4	2	2	2
8.	Процес навчання як цілісна система. Методи та форми навчання.	4	2	2	-
9.	Теорія виховання.	4	2	2	2
Разом:		44	18	18	8

Примітка: для студентів заочної форми навчання теми - 2,3,7,9.

1. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I "Основи психології"

Тема 1. Психологія як наука. Предмет і методи психології.

Психологія як наука про закономірності виникнення, розвитку та функціонування психіки. Основні етапи розвитку уявлень про предмет психології. Місце психології в системі наук про людину. Загальні та спеціальні галузі психологічної науки.

Психологічні аспекти освіти. Значення вікової психології для педагогіки. Роль психолога при вирішенні проблем навчання та виховання в закладах освіти.

Методологічні принципи психології. Принципи детермінізму, єдності свідомості і діяльності, розвитку і їх втілення в методах психологічного дослідження. Основні методи психології: спостереження та експеримент. Допоміжні методи: бесіда, опитування (інтерв'ю, анкета), тести, аналіз продуктів діяльності та ін. Умови адекватного використання методів дослідження.

Тема 2. Історія розвитку психологічної думки. Школи, напрямки психології.

Стародавність інтересу до психологічних знань. Анімізм як історично перше вчення про душу. Проблеми взаємозв'язку тіла і душі. Матеріалістичне розуміння душі. Стан психологічної науки напередодні епохи Відродження.

Успіхи механіки і її вплив на інші науки. Проникнення механістичних ідей в науку про душу. Дуалізм душі та тіла, його трактовка в працях Б.Спінози. Емпіризм та сенсуалізм. Переход до поняття психології як науки про внутрішній досвід. Виникнення інтроспекції як основного методу психологічних досліджень. Відкриття в галузі анатомії і фізіології центральної нервової системи. Книга І.М.Сеченова "Рефлекс головного мозку", її значення для подальшого розвитку вітчизняної психології.

Успіхи медицини та психіатричної практики, поглиблене розуміння законів роботи мозку людини. Поява теорії еволюції Ч.Дарвіна та її вплив на розвиток психології. Перетворення психології в самостійну науку. Становлення експериментальної психології В.Вундта, психофізіології і психофізики. Поява тестів та психології індивідуальних відмінностей. Стан та основні напрямки психологічних досліджень у передкризовий період. Причини та суть кризи психології, який виник на межі XIX – XX ст. Становлення нових напрямків у науці про поведінку людини і його психологію: біхевіоризму, гештальтпсихології та фрейдизму. Коротка характеристика цих напрямків, їх сучасний стан. Когнітивна психологія.

Необіхевіоризм і неофрейдизм. Генетична психологія Ж.Піаже. Гуманістична функція психологічної науки. Нові тенденції в розвитку психологічних знань.

Розвиток вітчизняної психологічної думки. Основні напрямки наукових досліджень психологів в 20-ті роки. Учення І.П.Павлова, В.М.Бехтерева, К.Н.Корнілова, М.Я.Басова. Виникнення нових наукових шкіл С.Л.Рубінштейна, Л.С.Виготського, Д.Н.Узнадзе, Б.Г.Ананьєва, Г.С.Костюка та ін. Розвиток цих шкіл і напрямків. Сучасний стан і проблеми подальшого розвитку психології в нашій країні.

Тема 3. Виникнення і розвиток психіки.

Психіка як функція високоорганізованої матерії. Психіка і мозок. Будова мозку. Центральна нервова система. Закони вищої нервової діяльності. Рефлекс як основна форма взаємодії організму з середовищем.

Стадії розвитку психіки. Елементарна чутливість. Стадія предметного сприймання. Стадія інтелекту. Взаємозв'язок рівней розвитку психіки і форм поведінки живих організмів.

Вища психічна функція. Основні джерела розвитку вищих психічних функцій у людини: винахід та виготовлення знарядь; продуктивний, творчий характер діяльності; створення предметів матеріальної та духовної культури; використання мови та інших знакових систем як засобів спілкування.

Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. Умови виникнення свідомості. Взаємодія свідомості та підсвідомості. Розширення поля свідомості.

Вікова динаміка психіки людини. Особливості формування психічних функцій у різні вікові періоди.

Тема 4. Пізнавальні процеси особистості.

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Відчуття та його види. Значення відчуттів у житті людини. Різноманітність відчуттів і відображення багатьох значимих для людини властивостей середовища її існування. Пороги чутливості.

Відмінність відчуття від сприйняття. Основні властивості сприйняття: предметність, константність, цілісність, категоріальність. Умови адекватного сприйняття. Роль установки у сприйманні предметів і явищ навколишнього світу. Спостереження як цілеспрямоване сприйняття.

Мислення та його види. Операції мислення. Форми мислення. Зв'язок мислення з рішенням завдань. Класифікація людей за типами мислення. Індивідуальні особливості мислення. Теорії мислення в психології. Засоби активізації мислення. Різні підходи до розвитку мислення. Мислення та мова.

Мова та її функції. Відмінність між мовленням і мовою. Мова як засіб спілкування. Мова як інструмент мислення.

Уява та її сутність. Види уяви: активна, пасивна, продуктивна, репродуктивна – їх особливості. Сновидіння, галюцинації та мрії як види

уяви. Роль уяви в житті людини. Уява і творчість.

Пам'ять та класифікація її видів. Форми пам'яті. Асоціації. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення, упізнання, забування. Теорії та закони пам'яті. Формування і розвиток пам'яті.

Увага та її характеристика. Види уваги. Основні властивості уваги. Функції уваги: активізація, забезпечення вибірковості пізнавальних процесів. Можливості керування увагою. Психологічні теорії уваги.

Емоційно-вольові процеси. Почуття, їх види та функції. Почуття та емоції. Емоційність. Емпатія. Тривожність. Стрес та його особливості. Управління емоціями.

Воля та її функції. Вольові якості особистості. Значення волі в житті людини. Теорії волі. Вольова регуляція поведінки. Природа вольової дії. Структура вольового акту. Виховання та розвиток волі в людини. Відповідальність. Приймання рішення.

Психічні стани як особлива характеристика психічної діяльності людини за певний період часу. Саморегуляція психічних станів.

Тема 5. Психологія особистості. Особистість та діяльність.

Поняття про особистість. Індивід, особистість, індивідуальність. Психологічні характеристики особистості: стійкість властивостей, єдність, активність. Досвід особистості, форми його усвідомлення. Структура особистості. Направленість як сукупність стійких мотивів. Мотиви як конкретні прояви потреб. Класифікація потреб. Основні форми спрямованості: потяг, установки, бажання, інтереси, нахили, світогляд, переконання.

Рухомі сили формування та розвитку особистості. Соціалізація особистості. Соціальні ролі особистості.

Самосвідомість особистості. Наратив як форма усвідомлення образу себе. Самооцінка. Автонарратив як сформована система уявлень про себе. Поняття про психологічний захист особистості.

Психічні властивості особистості. Темперамент як характеристика динамічної сторони психіки. Прояв властивостей нервової системи в темпераменті. Типи темпераменту та їх характеристика. Роль темпераменту в навчальній та трудовій діяльності.

Характер та його структура. Характер та темперамент. Формування характеру.

Здібності як умови успішного здійснення діяльності. Природні передумови розвитку здібностей. Рівні розвитку здібностей. Загальні та спеціальні здібності.

Діяльність як цілеспрямована та усвідомлена активність особистості. Структура діяльності: мета, мотиви, дії. Етапи діяльності: постановка мети, виконання, контроль результатів. Засоби виконання діяльності. Уміння та навички.

Види діяльності. Труд як діяльність, спрямована на вироблення

матеріальних та духовних цінностей. Навчання як пізнавальна діяльність, спрямована на засвоєння знань, набування умінь та навиків. Гра як діяльність, спрямована на процес, який в особливій формі відтворює навчання і труд.

Діяльність і спілкування як умови формування особистості. Структура спілкування. Спілкування як обмін вербальної та невербальної інформації. Спілкування як міжособиста взаємодія. Взаємодія людей у групах. Види соціальних груп і їх характеристика. Групові феномени. Спілкування як сприйняття людьми один одного. Ефекти сприймання.

Психологічні засоби впливу в процесі спілкування: переконання, зараження, навіювання, наслідування. Прийоми підвищення ефективності спілкування. Формування атракції (приваблювання, прихилення) в спілкуванні.

Розділ II “Основи педагогіки”

Тема 6. Педагогіка як наука. Предмет, структура та перспективи розвитку.

Предмет і завдання педагогіки. Її зв'язок з історією матеріальної та духовної культури, обумовленість соціально-історичними обставинами. Становлення педагогіки як науки. Вклад вітчизняних вчених та громадських діячів у становлення та розвиток педагогіки як науки. Основні категорії педагогіки. Виховання, навчання, освіта, розвиток, самовиховання і самоосвіта. Роль діяльності, відносин і спілкування у педагогічному процесі.

Виховання як соціально-особистісне явище, його конкретно-історичний характер. Методологічні основи педагогіки. Народна педагогіка – золотий фонд наукової педагогіки.

Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Загальна характеристика методів науково-педагогічних досліджень.

Завдання педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства. Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття). Роль і місце педагогіки в системі підготовки, перепідготовки та підвищенні кваліфікації сучасних спеціалістів.

Тема 7. Теорія освіти і навчання (дидактика).

Поняття про дидактику як одну із педагогічних наукових дисциплін, її об'єкт, предмет і функції. Предмет дидактики: зміст освіти, процес навчання, шляхи активізації пізнавальної діяльності.

Зміст освіти: знання, досвід здійснення діяльності, досвід творчої діяльності, залежність змісту освіти від соціального, економічного розвитку суспільства. Рівні освіти. Система побудови освіти в Україні. Закон України “Про освіту”.

Виникнення дидактики, основні періоди її розвитку і становлення як

науки. Внесок прогресивних зарубіжних і вітчизняних вчених у розробку проблем дидактики /Я.А.Коменський, І.Вишенський, Ф.Прокопович, Г.С.Сковорода, Я.П.Козельський, К.Д.Ушинський, Б.Д.Грінченко, Т.Г.Лубенець, В.О.Сухомлинський, Г.С.Костюк та ін./ Методологічні основи дидактики. Основні дидактичні принципи.

Основні типи навчальних закладів та їх стисла характеристика.

Тема 8. Процес навчання як цілісна система. Методи та форми навчання.

Методологічні основи та рухомі сили процесу навчання. Функції процесу навчання: освітня, виховна, розвиваюча. Єдність і відносна самостійність функцій процесу навчання.

Структура процесу навчання. Двосторонній характер процесу навчання. Компоненти процесу навчання: мотивація, зміст. Взаємозалежність компонентів навчання.

Процес засвоєння знань: сприймання, розуміння, закріплення, застосування. Формування умінь та навиків. Професійна майстерність.

Поняття про принципи навчання. Змістова характеристика принципів навчання.

Поняття про методи навчання. Методи та прийоми в навчанні. Основні підходи до класифікації методів навчання. Характеристика словесних, наочних та практичних методів навчання. Репродуктивні та проблемно пошукові методи в навчанні.

Методи стимулювання навчальної діяльності. Мотивація в навчанні. Методи активізації пізнавальної діяльності. Методи та прийоми самостійної роботи.

Поняття про форми організації навчання. Загальна характеристика систем організації навчання: індивідуальної, класно-урочної, лекційно-семінарської. Індивідуальна – консультації, самостійна робота, виконання контрольних робіт, написання рефератів, курсове та дипломне проектування. Лекційно-семінарська система навчання. Типологія та структура лекцій, семінарів, практикумів.

Нетрадиційні форми організації навчання: круглі столи, тематичні дискусії, навчально-практичні конференції, рольові ігри.

Факультативні заняття. Організація та методика проведення.

Контроль та його роль в управлінні навчальною діяльністю. Педагогічні вимоги до контролю в процесі навчання. Визначення змісту, функцій, видів та методів контролю, форми організації контролю за навчальною діяльністю (фронтальна, групова, індивідуальна).

Оцінка навчально-пізнавальної діяльності. Критерії оцінювання знань, умінь та навиків. Виховна роль оцінки. Системи оцінювання та їх стисла характеристика: бальна, рейтингова, тестова.

Тема 9. Теорія виховання.

Поняття "виховання" як соціально-особистісне явище. Різні підходи до визначення виховання як основної категорії педагогічної думки. Мета, завдання і провідні напрямки виховання у спадщині Г.С.Сковороди, О.В.Духновича, Т.Г.Шевченка, І.Я.Франка. Роль діяльності, відносин і спілкування у виховному процесі. Закономірності та принципи виховання, його зміст. Рушійні сили процесу виховання, його внутрішні та зовнішні суперечності. Самовиховання. Структура процесів виховання та самовиховання. Моральне, трудове, естетичне, фізичне, екологічне, правове, релігійне, економічне виховання. Сімейне виховання та виховання в процесі навчання.

Поняття про загальні методи, прийоми та засоби виховання. Зумовленість методів виховання метою, завданням, змістом, віковими та індивідуальними особливостями, рівнем вихованості особистості та організації колективу. Наративний метод у самовихованні особистості. Методи формування свідомості, наукового формування умінь та навиків соціальної поведінки. Методи стимулювання позитивної поведінки і діяльності. Методи контролю і самоконтролю. Переконавання у виховному процесі.

2. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ. ПЛАНИ, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Психологія як наука. Предмет і методи психології.

План.

1. Значення психологічних знань для навчання та виховання.
2. Психологія, її предмет та завдання.
3. Принципи та методи дослідження в психології.
4. Короткий огляд історичних етапів виникнення та розвитку психологічної думки.

Рекомендована література: 1, 4, 5, 8, 10, 11, 13, 32–35, 39–41, 43.

Тема 2. Історія розвитку психологічної думки. Школи, напрямки психології.

План.

1. Виникнення психологічних знань.
2. Розвиток психології з епохи Відродження до середини XIX ст.
3. Перетворення психологічних знань з середини XIX ст. до другої половини XX ст.
4. Сучасний стан науки психології.
5. Основні концепції та напрямки психології.

Рекомендована література: 4, 10, 13, 17, 21, 32–35, 39–41, 48, 50, 52–54.

Тема 3. Виникнення і розвиток психіки.

План.

1. Психіка і мозок людини. Будова центральної нервової системи.
2. Джерела психіки живих істот.
3. Розвиток вищих психічних функцій у людини.
4. Природа людської свідомості.
5. Виникнення людської свідомості.

Рекомендована література: 4, 6, 10, 13, 15, 31–34, 40.

Тема 4. Пізнавальні процеси особистості.

План.

1. Загальне поняття про пізнавальну діяльність. Будова психіки: психічні процеси, стани, властивості.
2. Відчуття та сприймання, їх види та властивості.
3. Поняття уваги. Властивості, функції та види уваги.
4. Визначення пам'яті. Значення пам'яті в житті людини.
5. Поняття про уяву. Основні функції уяви.

6. Поняття про мислення, його відмінність від інших пізнавальних процесів. Розвиток мови і мислення.
 7. Значення волі в організації діяльності і спілкуванні людини.
 8. Види та роль емоцій у житті людини.
- Рекомендована література: 4, 7–9, 11–14, 16, 19, 20, 22, 26–34, 37, 40, 41, 45.

Тема 5. Психологія особистості. Особистість та діяльність.

План.

1. Поняття особистості в психології. Самосвідомість особистості.
 2. Досвід особистості, форми його усвідомлення та вияву.
 3. Сучасні теорії особистості.
 4. Поняття та структура діяльності.
 5. Види та розвиток людської діяльності.
- Рекомендована література: 2-6, 10, 13, 18, 23–25, 32, 37, 42, 44, 46, 51.

Тема 6. Педагогіка як наука. Предмет, структура і перспективи розвитку.

План.

1. Педагогіка – наука про виховання людини.
 2. Основні категорії педагогіки.
 3. Структура педагогічної науки та її основні галузі.
 4. Методи науково-педагогічного дослідження.
- Рекомендована література: 4, 5, 9, 12–15, 16, 19–23, 25.

Тема 7. Теорія освіти і навчання (дидактика).

План.

1. Поняття про дидактику. Предмет дидактики.
 2. Основні категорії та завдання дидактики.
 3. Поняття про зміст освіти.
 4. Основні типи навчальних закладів.
- Рекомендована література: 2, 3, 6–8, 14–20.

Тема 8. Процес навчання як цілісна система. Методи та організаційні форми навчання.

План.

1. Методологічні основи навчання. Функції процесу навчання.
2. Принципи навчання, їх характеристика.
3. Класифікація методів і прийомів навчання.
4. Поняття про форми навчання.

5. Контроль. Функції контролю.
Рекомендована література: 1-3, 6, 8, 10, 12-15, 16-18, 19.

Тема 9. Теорія виховання.

План.

1. Виховання. Мета та завдання процесу виховання.
 2. Наративний метод у самовихованні особистості.
 3. Методи та принципи виховання.
 4. Психологічні засоби виховання, їх класифікація.
- Рекомендована література: 8, 10, 11, 13, 14, 16-20, 23, 37.

3. ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, ЛЕКЦІЙ. ПЛАНИ, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Психологія як наука. Предмет і методи психології.

План.

1. Психологічні проблеми навчання та виховання.
2. Значення різних психологічних знань для педагогічної практики.
3. Історичне перетворення визначень предмету психології.
4. Основні галузі психології, їх зв'язок і вплив на процеси навчання і виховання.
5. Проблема метода дослідження у психології.

Теми для самостійного опрацювання.

1. Наукове і життєве розуміння психологічних явищ.
2. Загальні і спеціальні галузі психології, їх характеристика.
3. Взаємозв'язок психології з науками про людину.
4. Порівняльна характеристика основних методів психології. Виявлення недоліків, які впливають на процес психологічного дослідження.

Теми рефератів.

1. Склад та основні проблеми загальної психології.
2. Основні методи психологічного дослідження: спостереження та експеримент, їх види. Роль дослідника при використанні цих методів.
3. Характеристика емпіричних методів. Види методів.
4. Взаємозв'язок психології з філософією, соціологією, педагогікою.

Рекомендована література: 1, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 32-35, 37, 39-41, 43.

Тема 2. Історія розвитку психологічної думки. Школи, напрямки психології.

План.

1. Розуміння душевних явищ в роботах стародавніх філософів.
2. Уявлення про взаємозв'язок душі і тіла в давнину.
3. Вплив різних філософських напрямків та внесок видатних учених у розвиток психології в період Відродження.
4. Виділення психології в самостійну науку.

Теми для самостійного опрацювання.

1. Сучасні напрямки психологічних досліджень у світі.
2. Основні тенденції розвитку психологічної науки в теперішній час.

Теми рефератів.

1. Розвиток психології у першій половині ХХ ст.
2. Виникнення нових напрямків у психології ХХ ст.: біхевіоризму, гештальтпсихології, фрейдизму.
3. Виникнення, розвиток та суть сучасних психологічних напрямків: гуманістичної та когнітивної психології.
4. Необіхевіоризм і неофрейдизм.

Рекомендована література: 4, 10, 13, 17, 21, 32–35, 39–41, 48, 50, 52–54.

Тема 3. Виникнення і розвиток психіки.

План.

1. Зв'язок психічних процесів з роботою людського мозку.
2. Природа та сутність психіки.
3. Життєва роль психіки.
4. Умови походження людини та її свідомості.
5. Історичний розвиток людської свідомості.

Теми для самостійного опрацювання.

1. Мозок і психіка: зв'язок основних структур мозку з психічними процесами.
2. Проблема біологічного і соціального в розвитку психіки.
3. Перспективи розвитку свідомості.

Теми рефератів.

1. Фізіологічні основи пізнавальних процесів.
2. Спілкування та діяльність як фактори розвитку вищих психічних функцій.
3. Свідомість і мова.
4. Несвідоме в психіці та поведінці людини, його види.
5. Співвідношення між свідомим та несвідомим.

Рекомендована література: 4, 6, 10, 13, 15, 31–34, 40.

Тема 4. Пізнавальні процеси особистості.

План.

1. Пізнавальні процеси, їх характеристика.
2. Значення відчуттів у житті людини та їх походження.
3. Відмінність відчуття від сприйняття.
4. Феномен уваги, її визначення.
5. Пам'ять. Основні процеси та види пам'яті.
6. Вольові якості особистості. Вольова регуляція поведінки.
7. Функціональне призначення різних емоцій у людини.

Теми для самостійного опрацювання.

1. Вплив мислення на сприйняття.
2. Засоби розвитку уваги.
3. Індивідуальні особливості та порушення пам'яті.
4. Основні функції уяви.
5. Психологія творчого мислення.
6. Функції та види мови, їх призначення.

Теми рефератів.

1. Роль і види відчуттів у людини.
2. Класифікація видів пам'яті, їх характеристика. Взаємодія різних видів пам'яті у людини.
3. Уява і пізнавальні процеси. Види уяви.
4. Види, операції та процеси мислення, їх особливості. Співвідношення мови і мислення.
5. Теоретичний аналіз вольової дії.
6. Функції та види емоцій у людини.

Рекомендована література: 4, 7–9, 11–14, 16, 19, 20, 22, 26–34, 37, 40, 41, 45.

Тема 5. Психологія особистості. Особистість та діяльність.

План.

1. Поняття про суть особистості. Спрямованість особистості.
2. Історія досліджень особистості.
3. Формування і розвиток особистості.
4. Наратив як форма усвідомлення образу себе. Поняття автонаративу.
5. Діяльність і психічні процеси.

Теми для самостійного опрацювання.

1. Суспільна природа особистості.
2. Звички та їх значення в діяльності особистості.
3. Життєві цілі та ідеали особистості.

Теми рефератів.

1. Роль потреб в спрямованості особистості.
2. Переконавання особистості.
3. Форми усвідомлення та вияву особистісного досвіду.
4. Вплив ранніх спогадів на життєву позицію сформованої особистості.
5. Вміння, навички та звички.

Рекомендована література: 2-6, 10, 13, 18, 23–25, 32, 37, 38, 42, 44, 46, 51.

Тема 6. Педагогіка як наука. Предмет, структура і перспективи розвитку.

План.

1. Виникнення і розвиток педагогіки.
2. Внесок вітчизняних вчених у розвиток педагогіки.
3. Система методів педагогічних досліджень.
4. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
5. Система народної освіти України.

Теми для самостійного опрацювання.

1. Задачі педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства.
2. Основні принципи освіти України.

Теми рефератів.

1. Виховання як предмет педагогіки.
2. Вплив виховних факторів на розвиток та формування особистості.
3. Роль педагогіки в системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації сучасних спеціалістів.
4. Розвиток педагогічної думки на українських землях (друга половина XIX – початок XX ст.).
5. Г.С. Костюк – видатний український вчений про навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості.

Рекомендована література: 4, 5, 9, 12–15, 16, 19–23, 25.

Тема 7. Теорія освіти і навчання (дидактика).

План.

1. Поняття про дидактику, її завдання.
2. Принципи побудови освіти. Рівні освіти.
3. Знання, уміння, навички як компоненти змісту освіти.

Питання для самостійного опрацювання.

1. Сучасні вимоги до змісту освіти.
2. Документи про освіту.

Теми рефератів.

1. Структура органів освіти.
2. Принципи керівництва освітою України.

Рекомендована література: 2, 3, 6–8, 14–20.

Тема 8. Процес навчання як цілісна система. Методи та організаційні форми навчання.

План.

1. Структура процесу навчання, його закономірності.
2. Характеристика основних етапів педагогічного процесу.
3. Основні підходи до класифікації методів навчання. Вимоги до методів навчання.
4. Етапи оволодіння знаннями. Мотиви учіння.
5. Педагогічні вимоги до контролю. Методи контролю.

Питання для самостійного опрацювання.

1. Рухомі сили процесу навчання.
2. Проблеми розвиваючого навчання.
3. Мотивація в навчанні.
4. Система оцінювання, їх характеристика.

Темі рефератів.

1. Проблема співвідношення розвитку та навчання.
2. Системи навчання, їх характеристика.
3. Характеристика репродуктивних та проблемно-пошукових методів навчання.
4. Внесок сучасного видатного вченого Максименка С.Д. у психологію проблемного навчання.
5. Проблеми розвиваючого навчання.
6. Словесні, практичні та наочні методи навчання.
7. Форми організації навчання.

Рекомендована література: 1–3, 6, 8, 10, 12–15, 16–18, 19.

Тема 9. Теорія виховання.

План.

1. Визначення мети процесу виховання.
2. Рухомі сили та закономірності виховання.
3. Основні інститути виховання: сім'я, школа, засоби масової інформації, література, мистецтво.
4. Вибір психологічних засобів виховання відповідно до життєвої позиції особистості на основі досвіду та ранніх спогадів.
5. Характеристика основних напрямків виховання.

Питання для самостійного опрацювання.

1. Залежність цілей виховання від стану суспільства.

2. Порівняльний аналіз достоїнств та недоліків різних засобів виховного психологічного впливу.
3. Концепція національного виховання.

Теми рефератів.

1. Психологічна організація умов розвитку суб'єкта навчання.
2. Виховання особистості в процесі навчання.
3. Інститути виховання, їх функції та можливості.
4. Самовиховання як шлях до розвитку особистості.
5. Загальні умови сімейного виховання. Батьківський авторитет.
6. Трудове виховання в сім'ї.
7. Методи стимулювання діяльності і поведінки (змагання, заохочення та покарання).

Рекомендована література: 8, 10, 11, 13, 14, 16–20, 23, 37.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.

Для більш поглибленого та успішного засвоєння курсу “Основи психології та педагогіки” передбачена самостійна робота студентів. Студенти повинні опрацювати самостійно теми, які передбачені викладачем.

Слухачі під час самостійного опрацювання тем мають право звертатися з питаннями до викладача. Викладач зобов'язаний надавати консультації з питань самостійного опрацювання тем даного курсу.

№№ п/п	Назви тем	Кількість годин
1.	Основні теорії особистості.	2
2.	Соціальні групи. Міжособистісні стосунки.	2
3.	Спілкування як комунікація. Соціально-психологічний клімат групи.	2
4.	Лідерство і керівництво. Психічні стани керівника.	2
5.	Конфліктні ситуації та шляхи їх розв'язання.	2
Всього:		10

5. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З КУРСУ

“Основи психології та педагогіки”

Розділ I “Основи психології”

Завдання 1.

Психологія – це галузь знань про:

- 1) внутрішній (психічний) світ людини;
- 2) зовнішні прояви індивідуальних особливостей особистості;
- 3) правильної відповіді немає.

Завдання 2.

Об'єктом вивчення психології є:

- 1) несвідоме;
- 2) поведінка;
- 3) психіка.

Завдання 3.

Предметом психології є:

- 1) закономірності розвитку психічних явищ;
- 2) прояви психічних явищ;
- 3) механізми психічних явищ;
- 4) правильної відповіді немає.

Завдання 4.

Психіка властива:

- 1) тільки людині;
- 2) тільки тварині;
- 3) людині та тварині.

Завдання 5.

Вищою формою психіки є:

- 1) потреби;
- 2) свідомість;
- 3) прояви психічних явищ.

Завдання 6.

Психіка має складну будову, в якій можна виділити три блоки:

- 1) психічні процеси, психічні стани, психічні властивості;
- 2) психічні стани, психічні явища, пізнавальні процеси;
- 3) свідомість, пізнавальні процеси, підсвідоме.

Завдання 7.

Укажіть серед психічних явищ психічні процеси:

мислення, темперамент, відчуття, запам'ятовування, воля, уява, уважність, страх, відповідальність, характер, хвилювання, сприймання, потреби, настрої, напруга, почуття, гнів, здібності, спостереження.

Завдання 8.

Психічні процеси поділяються на:

- 1) пізнавальні та емоційні;
- 2) пізнавальні та емоційно-вольові;
- 3) пізнавальні та вольові.

Завдання 9.

До психічних властивостей відносяться:

- 1) вчинки, здібності, темперамент;
- 2) характер, звички, настрої;
- 3) темперамент, здібності, характер;
- 4) правильної відповіді немає.

Завдання 10.

В якому році і ким було відкрито першу психологічну експериментальну лабораторію в Росії?

Завдання 11.

Основними методами психології є:

- 1) спостереження та експеримент;
- 2) метод анкет та метод аналізу продуктів діяльності;
- 3) метод самоспостереження та біографічні методи.

Завдання 12.

Виберіть основні передумови історичного розвитку людської свідомості як вищої форми психіки, в якій виявляється ставлення людини до свого середовища, здатність змінювати природу, пристосовувати її до своїх потреб:

- 1) праця, суспільний спосіб життя;
- 2) різні види діяльності;
- 3) людські почуття та якості волі.

Завдання 13.

Конкретний людський індивід з індивідуально виявленими своєрідними розумовими, емоційними, вольовими та фізичними властивостями – це:

- 1) істота;
- 2) людина;
- 3) особистість.

Завдання 14.

Один з основних проявів життя, внутрішня спонукальна сила, спрямована на задоволення потреб організму – це:

- 1) самосвідомість особистості;
- 2) прагнення;
- 3) активність;
- 4) правильної відповіді немає.

Завдання 15.

Які компоненти містить у собі автонаратив? Назвіть їх:

- 1) спогади;
- 2) досвід;
- 3) уявлення про себе;
- 4) розповідь про себе.

Завдання 16.

Основні положення цієї теорії обґрунтовують думку, що джерелом активності людини є інстинктивні спонукання, які вона має від народження і які передаються спадково. Назвіть теорію:

- 1) біхевіоризм;
- 2) психоаналіз;
- 3) фрейдизм.

Завдання 17.

Назвіть, в якій парі різновидів мовлення зроблена помилка:

- 1) мовлення зовнішнє та внутрішнє;
- 2) мовлення усне та вербальне;
- 3) мовлення діалогічне та монологічне.

Завдання 18.

Спілкування – це:

- 1) різноманітні контакти між людьми, зумовлені потребами спільної діяльності;
- 2) довготривалі міжособистісні контакти, зумовлені потребами до індивідуальної діяльності;
- 3) правильної відповіді немає.

Завдання 19.

Розкажіть про види немовних засобів спілкування.

Завдання 20.

Під яким номером знаходяться засоби вербальної комунікації:

- 1) жести та міміка;
- 2) інтонація і паузи;
- 3) манери та зовнішність;
- 4) тактильно-м'язова чутливість.

Завдання 21.

Залежно від контингенту учасників виокремлюють спілкування:

- 1) міжособистісне, короткочасне, опосередковане;
- 2) міжособистісне, особистісно-групове, міжгрупове;
- 3) завершене, міжгрупове, довготривале;
- 4) правильної відповіді немає.

Завдання 22.

Особливу форму психічної діяльності, яка виявляється у спрямованості та зосередженості свідомості на значущих для особистості предметах, явищах навколишньої дійсності або власних переживаннях називають:

- 1) сприймання;
- 2) стимулювання;
- 3) увага;
- 4) потреба.

Завдання 23.

Як називають здатність людини довільно спрямовувати увагу на ті чи інші об'єкти?

- 1) спостережливість;
- 2) вибірковість;
- 3) уважність.

Завдання 24.

Процес відображення в мозку людини предметів та явищ дійсності – це:

- 1) міркування;
- 2) абстрактне пізнання;
- 3) пізнавальна діяльність.

Завдання 25.

Чуттєве пізнання характеризується тим, що предмети і явища об'єктивного світу безпосередньо діють на органи чуття людини – її зір, слух, нюх, тактильні та інші аналізатори і відображуються у мозку. До цієї форми пізнання дійсності належать:

- 1) емоційно-вольові процеси;
- 2) мислення і уява;
- 3) психічна активність і діяльність;
- 4) відчуття та сприймання;
- 5) правильної відповіді немає.

Завдання 26.

Це кількісна характеристика відчуттів, тобто більша чи менша сила їх виявлення:

- 1) якість;
- 2) інтенсивність;
- 3) синестезія.

Завдання 27.

Психічний процес відображення в мозку людини предметів і явищ у цілому при безпосередній дії на органи чуття називають:

- 1) сприймання;
- 2) відчуття;
- 3) уявлення.

Завдання 28.

У сприйманні предметів та явищ важливу роль відіграють попередній досвід, попередні уявлення особистості. Зміст досвіду, спорідненість його із сприйманим об'єктом, інтерес до нього є тією передумовою ефективності та адекватності сприймання, яку називають:

- 1) константністю;
- 2) аперцепцією;
- 3) спостережливістю.
- 4) правильної відповіді немає.

Завдання 29.

Вичерпні знання про об'єкти дійсності, їх внутрішню, безпосередньо не дану у відчуттях та сприйманнях сутність, людина одержує за допомогою – вищої абстрактної форми пізнання об'єктивної реальності. Це:

- 1) узагальнене відображення;
- 2) мислення;
- 3) уява.

Завдання 30.

Результати процесу мислення (думки) існують у формі:

- 1) умовиводів і понять;
- 2) порівнянь, систематизації, класифікації;
- 3) суджень та міркувань.

Завдання 31.

Низка взаємопов'язаних суджень, спрямованих на те, щоб з'ясувати істинність якоїсь думки, довести її або заперечити – це:

- 1) міркування;
- 2) аналіз;
- 3) порівняння.

Завдання 32.

Серед різновидів мислення знайдіть те, яке характеризується тим, що розв'язання завдання безпосередньо міститься в самій діяльності:

- 1) наочно-дійове;
- 2) наочно-образне;
- 3) словесно-логічне;
- 4) правильної відповіді немає.

Завдання 33.

Назвіть специфічно людський процес, що виник і сформувався у процесі праці:

- 1) мислення;
- 2) уява;
- 3) сприймання.

Завдання 34.

Найелементарнішою формою синтезування нових образів є:

- 1) аглютинація;
- 2) аналогія;
- 3) типізація.

Завдання 35.

Завдяки цьому процесу зберігається цілісність “Я” особистості, усвідомлюється єдність її минулого та сучасного:

- 1) спогади;
- 2) пам’ять;
- 3) відтворення.

Завдання 36.

Залежно від матеріалу, який запам’ятовується, виокремлюють пам’ять:

- 1) оперативну;
- 2) образну, словесно-логічну, емоційну та рухову;
- 3) короточасну та довгочасну.

Завдання 37.

Цей процес характеризується тим, що втрачається чіткість запом’ятованого, зменшується його обсяг, виникають помилки у відтворенні, стає неможливим відтворення і, нарешті, унеможливується пізнання:

- 1) процес згадування;
- 2) механічне запам’ятовування;
- 3) процес забування;
- 4) правильної відповіді немає.

Завдання 38.

Загальна активна форма переживання організмом своєї життєдіяльності – це:

- 1) позитивне ставлення;
- 2) настрій;
- 3) емоції.

Завдання 39.

Специфічні людські, узагальнені переживання ставлення до людських потреб, задоволення або незадоволення яких викликає радість, любов, гордість або сум, гнів, сором – це:

- 1) фрустрації;
- 2) почуття;
- 3) позитивні або негативні емоції.

Завдання 40.

Сильне, короткочасне збудження, що виникає раптово, оволодіває людиною так сильно, що вона втрачає здатність контролювати свої дії та вчинки – це:

- 1) стрес;
- 2) настрій;
- 3) афект;
- 4) пристрасть.

Завдання 41.

Переживання людиною свого ставлення до діяльності – це:

- 1) інтелектуальні почуття;
- 2) праксичні почуття;
- 3) естетичні почуття;
- 4) моральні почуття.

Завдання 42.

Психічний процес свідомої та цілеспрямованої регуляції людиною своєї діяльності та поведінки з метою досягнення поставлених цілей:

- 1) довільна діяльність;
- 2) воля;
- 3) зусилля.

Завдання 43.

Як називається дія, що не потребує особливого напруження сил та її спеціальної організації? Вона характеризується безпосереднім переходом бажання в рішення та здійсненням цього рішення:

- 1) воління;
- 2) потяг;
- 3) проста вольова дія.

Завдання 44.

Здатність самостійно ставити перед собою завдання й без нагадувань і спонукань інших виконувати їх – це:

- 1) цілеспрямованість;
- 2) ініціативність;
- 3) рішучість.

Завдання 45.

Якого етапу в структурі складної вольової дії немає:

потяг; бажання; воління; боротьба мотивів; ...; дія виконання.

Завдання 46.

Неповторна своєрідність психіки кожної людини – це:

- 1) фізичні індивідуальні особливості;
- 2) психічні індивідуальні особливості;
- 3) індивідуально-психологічні особливості.

Завдання 47.

Діяльність і поведінка людини зумовлюються не лише соціальними умовами життя, а й індивідуальними особливостями її психофізичної організації, це виразно виявляється в:

- 1) характері особистості;
- 2) темпераменті особистості;
- 3) здібностях особистості.

Завдання 48.

Цей вчений вважав, що життєдіяльність організму визначається співвідношенням між кров'ю, жовчю та слизом (лімфа, флегма):

- 1) І.Павлов;
- 2) Гіппократ;
- 3) П.Лесгафт;
- 4) Е.Кречмер.

Завдання 49.

Тип вищої нервової діяльності – сильний, рухливий, нерівноважений, відповідає темпераменту:

- 1) флегматичному;
- 2) меланхолічному;
- 3) холеричному.

Завдання 50.

Властивості вищої нервової діяльності – це:

- 1) сила процесів збудження та гальмування;
- 2) рівноваженість процесів збудження та гальмування;
- 3) рухливість процесів збудження та гальмування.
- 4) правильної відповіді немає.

Завдання 51.

Своєрідні властивості людини, її інтелекту, що виявляються в навчальній, трудовій, особливо в науковій діяльності і є необхідною умовою її успіху – це:

- 1) вміння;
- 2) навички;
- 3) здібності.

Завдання 52.

Як Ви вважаєте можливо встановити у процесі спеціального навчання чи має людина здібності до певного виду діяльності?

- 1) так;
- 2) ні.

Завдання 53.

До загальних властивостей особистості, які за умов діяльності постають як здібності, належать індивідуально-типологічні якості, що характеризують належність людини до одного з трьох типів людей, визначених І. Павловим як “художній”, “розумовий” та “середній”. Визначте типи з поданих нижче характеристик:

- 1) для цього типу людей властиві яскравість образів, жива вразливість, емоційність. Таким людям легше опанувати діяльність художника, скульптора, музиканта, актора тощо;
- 2) для людей цього типу характерне вміння оперувати абстрактним матеріалом, поняттями, математичними залежностями.

Завдання 54.

Здібності, які певною мірою виявляються в усіх видах діяльності – навчання, праці, грі, розумовій діяльності, називаються:

- 1) загальними;
- 2) спеціальними.

Завдання 55.

Найвищий рівень розвитку здібностей, що виявляються у творчій діяльності, результати якої мають історичне значення в житті суспільства, у розвитку науки, літератури, мистецтва називають:

- 1) талантом;
- 2) геніальністю;
- 3) обдарованістю;
- 4) правильної відповіді немає.

Завдання 56.

Сукупність стійких індивідуально-психологічних властивостей людини, які виявляються в її діяльності та суспільній поведінці, у ставленні до колективу, до інших людей, праці, навколишньої діяльності та самої себе називають:

- 1) характером;
- 2) темпераментом;
- 3) індивідуальними особливостями.

Завдання 57.

У структурі характеру особистості вона є провідним компонентом, що виявляється у вибірковому позитивному або негативному оцінному ставленні до вчинків і діяльності людей і самої себе:

- 1) воля;
- 2) спрямованість;
- 3) сила.

Розділ II “Основи педагогіки”

Завдання 1.

Вивченням виховання займається ряд наук (етика, соціологія, психологія та ін.). Який варіант відповіді характеризує вивчення виховання в аспекті педагогічної науки?

1. Вивчення виховання як фактора суспільного розвитку.
2. Вивчення виховання як фактора психологічного розвитку людини.
3. Вивчення виховання як фактора морального прогресу суспільства.
4. Вивчення виховання як процесу розвитку і формування людини.
5. Правильної відповіді немає.

Завдання 2.

Що визначає виникнення педагогіки як науки?

1. Об’єктивна потреба в підготовці людини до життя і праці.
2. Піклування батьків про щастя своїх дітей.
3. Біологічний закон про збереження роду.
4. Прогрес науки і техніки.
5. Правильної відповіді немає.

Завдання 3.

Сьогодні розширюються межі педагогіки і відповідно до цього намагаються дати назву науці про виховання. Який термін найбільш точно визначає “масштаби” науки про виховання?

1. Педагогіка (від грецького “пайди” – діти та “аго” – веду).
2. Андроґогіка (від грецького “андрос” – мужчина і “аго” – веду).
3. Антропоґогіка (від грецького “антропос” – людина і “аго” – веду).

Завдання 4.

До якої групи включені основні педагогічні категорії (поняття)?

1	Середовище Спадковість Виховання	2	Знання Вміння Навички	3	Виховання Освіта Навчання	4	Школа Учитель Учні	5	Дозрівання Розвиток Виховання
---	--	---	-----------------------------	---	---------------------------------	---	--------------------------	---	-------------------------------------

Завдання 5.

Яка група слів правильно показує найбільш істотні зв’язки педагогіки з іншими науками?

1. Педагогіка, фізика, математика, література, історія, біологія, географія, хімія, українська мова, іноземна мова.

- Педагогіка, філософія, психологія, кібернетика, економічні теорії.
- Педагогіка, етика, філософія, соціологія, естетика, психологія, шкільна гігієна, анатомія і фізіологія.
- Педагогіка, теорія і методика трудового виховання, теорія і методика розумового виховання.
- Основи педагогіки, дидактики, теорія виховання, школознавство.

Завдання 6.

В якій групі вказані всі галузі педагогіки, що складають систему педагогічних наук?

- Філософія, соціологія, шкільна гігієна, педагогіка, психологія, анатомія і фізіологія людини.
- Основи педагогіки, дидактика, теорія виховання, школознавство.
- Педагогічна психологія, педагогічна соціологія, театральна педагогіка, виправно-трудова педагогіка, військова педагогіка.
- Загальна педагогіка, вікова педагогіка, спеціальна педагогіка, методика викладання окремих предметів, історія педагогіки, порівняльна педагогіка.
- Педагогіка профтехосвіти, педагогіка шкіл продовженого дня, педагогіка шкіл-інтернатів, педагогіка вищої форми.

Завдання 7.

Що ми називаємо індивідуальним розвитком?

- Кількісні та якісні зміни організму, що проходять у процесі життя людини як соціальної істоти.
- Становлення людини як соціальної істоти, яке проходить у результаті розвитку і виховання.
- Кількісні зміни організму.
- Цілеспрямований процес формування у дітей необхідних поглядів і якостей.
- Правильної відповіді немає.

Завдання 8.

Що ми називаємо формуванням особистості?

- Цілеспрямований процес формування у дітей необхідних поглядів і якостей.
- Становлення людини як соціальної істоти, яке проходить у результаті розвитку і виховання.
- Кількісні та якісні зміни в організмі людини, які відбуваються в процесі всього її життя як соціальної істоти.
- Кількісні зміни організму.
- Правильної відповіді немає.

Завдання 9.

Серед наведених функцій одна не належить до виховання, вкажіть її.

1. Роль виховання у створенні таких соціальних умов, які б позитивно впливали на розвиток особистості.
2. Одна з функцій виховання – організація життя і діяльності дитини.
3. Роль виховання у відборі з оточуючого середовища матеріалу, який стимулює розвиток особистості.
4. Виховання усуває умови, що негативно впливають на особистість.
5. Виховання може ізолювати особистість від негативних умов, які не піддаються усуненню.

Завдання 10.

Якого виду діяльності немає серед поданих: ігрова, навчальна, трудова, спортивна, художня?

Завдання 11.

Від чого, головним чином, залежить прояв студентом усіх своїх здібностей?

1. Від методики навчання і виховання.
2. Від природних задатків.
3. Від кількості одержаних знань.
4. Від спадкових якостей особистості.
5. Правильної відповіді немає.

Завдання 12.

У якій залежності перебуває суспільний, природний, історичний і онтогенезний розвиток людини.

1. Зумовлений спадковістю.
2. Все детерміновано соціальним фактором.
3. Поза всякою залежністю.
4. Все взаємообумовлено.
5. Правильної відповіді немає.

Завдання 13.

Яке з формулювань найповніше і найточніше відображає основну мету виховання?

1. Виховання громадянина.
2. Виховання трудівника.
3. Виховання громадського діяча.
4. Виховання всебічно розвиненої людини.
5. Виховання сім'янина.

Завдання 14.

Які завдання вирішує розумове виховання?

1. Розвиток пізнавальних сил учнів, психологічна і практична підготовка до праці, формування світогляду.
2. Психологічна і практична підготовка до праці, розвиток пізнавальних сил, формування навичок естетичної поведінки.
3. Формування системи знань, формування світогляду, формування умінь і навичок культури розумової праці.
4. Розвиток пізнавальних здібностей, психологічна і практична підготовка до праці, формування системи знань.
5. Формування світогляду, формування системи знань, формування навичок естетики поведінки.

Завдання 15.

Які завдання характерні для морального виховання?

1. Формування естетичних смаків, тренування і загартування організму.
2. Розвиток моральних почуттів, формування естетичних смаків, формування моральної свідомості.
3. Формування в студентів моральної свідомості, формування моральних почуттів, вироблення навичок моральної поведінки.
4. Вироблення навичок моральної поведінки, формування моральної свідомості.
5. Тренування і загартування організму, формування моральної свідомості, розвиток естетичних почуттів.

Завдання 16.

Які завдання характерні для естетичного виховання?

1. Формування навичок естетичної поведінки, виховання емоцій, формування умінь творити прекрасне.
2. Виховання естетичних смаків, формування естетичних понять, поглядів, переконань, вироблення навичок і вмінь, вносити в життя красу, розвиток творчих здібностей.
3. Розвиток творчих здібностей, розвиток пізнавальних здібностей, виховання емоцій.
4. Тренування і загартування організму, виховання художніх смаків, формування навичок естетичної поведінки.
5. Виховання художніх смаків, формування умінь і навичок творити прекрасне, виховання емоцій.

Завдання 17.

Які завдання характерні для трудового виховання?

1. Формування навичок моральної поведінки, психологічна підготовка і практична підготовка до праці.
2. Психологічна підготовка до праці, підготовка до свідомого вибору професії, практична підготовка до праці.
3. Підготовка до свідомого вибору професії, практична підготовка до праці, вивчення всіх видів сучасного виробництва.
4. Оволодіння основними принципами сучасного виробництва, формування вмінь і навичок, використання простих знарядь праці.
5. Психологічна підготовка до праці, підготовка до свідомого вибору професії, виховання моральних почуттів.

Завдання 18.

Які завдання вирішує фізичне виховання?

1. Виховання здорової зміни, підготовка до захисту Батьківщини, підготовка до фізичної праці.
2. Тренування і загартування організму, розвиток пізнавальних сил, формування волі.
3. Формування волі, психологічна підготовка до праці, тренування і загартування організму.
4. Виховання здорової зміни, практична підготовка до праці, виховання волі.
5. Підготовка до захисту Батьківщини, виховання волі, розвиток пізнавальних здібностей.

Завдання 19.

У якій групі вказані основні методи науково-педагогічного дослідження?

1. Соціометричне вимірювання, аналіз, синтез, індукція, дедукція, експеримент.
2. Спостереження, експеримент, бесіда, вивчення учнівських робіт і документації навчальних закладів, математичні методи.
3. Викладання нового матеріалу, бесіди, лабораторні роботи, екскурсії, справи.
4. Узагальнення досвіду, тести, анкети, складання алгоритмів, моделювання.
5. Правильної відповіді немає.

Завдання 20.

Які вимоги лежать в основі спостереження як методу дослідження?

1. Швидкість протікання спостереження, можливість кількісного вимірювання спостережуваного об'єкта, наукове передбачення результатів спостереження.
2. Чіткість мети спостереження, плановість і систематичність

- спостереження, фіксування спостережуваних фактів.
3. Швидкість протікання спостереження, фіксування спостережуваних фактів.
 4. Можливості кількісного вимірювання спостережуваних явищ, наукове передбачення результатів спостереження.
 5. Швидкість протікання спостереження, наукове передбачення результатів спостереження.

Завдання 21.

У якій з перелічених нижче груп знаходяться психологічні і практичні прийоми самовиховання?

1. Самосхвалення, самопереконання, завдання самому собі, впізнай себе.
2. Самосхвалення, самозаохочення, самоосуд, самопокарання, самонаказ, самонавіювання, самопереконання.
3. Оцінка прожитого дня, самопереконання, крок за кроком, самозобов'язання, самохарактеристика.
4. Впізнай себе, самохарактеристика, самозобов'язання, оцінка прожитого дня, крок за кроком.

Завдання 22.

Вилучіть "зайві" функції процесу перевиховання.

Відновна, виховна, компенсуюча, коригуюча, виправна, стимулююча.

Завдання 23.

Які з перелічених нижче принципів не є специфічними для процесу перевиховання?

Поєднання перевиховання з примусом, систематичність, гуманне ставлення до студента, вплив на студента в неафектному стані, емоційність, об'єктивне ставлення до студента, невіділення студента із загальної маси, необхідність наставника, випереджаюче формування позитивних якостей, індивідуальний підхід.

Завдання 24.

Яке з тверджень не є закономірністю процесу виховання?

1. Зумовленість виховання суспільними потребами та умовами.
2. Взаємозалежність процесів виховання і розвитку.
3. Зв'язок виховання з життям.
4. Визначна роль діяльності і спілкування у вихованні.
5. Взаємозв'язок вихователя і вихованця у вихованні.

Завдання 25.

Які етапи профорієнтаційної роботи школи упушені серед перелічених нижче?

Профінформація, профконсультація, профвідбір, ...,

Завдання 26.

Які методи належать до групи методів формування свідомості?

1. Бесіда, приклад, створення виховних ситуацій, вправи, привчання.
2. Змагання, привчання, приклад, лекція, спостереження.
3. Приклад, бесіда, лекція, диспут, пояснення, розповідь.
4. Розповідь, заохочення, покарання, привчання, змагання.
5. Створення виховних ситуацій, змагання, приклад, доручення.

Завдання 27.

До якої групи належать методи організації діяльності і суспільної поведінки?

1. Привчання, приклад, вправи, заохочення, покарання.
2. Змагання, бесіда, лекція, диспут, громадська думка.
3. Громадська думка, вимога привчання, вправи, доручення, створення виховуючих ситуацій.
4. Створення виховуючих ситуацій, спостереження, вправи, змагання.
5. Бесіда, лекція, диспут, приклад.

Завдання 28.

Які з перелічених нижче методів стимулювання діяльності і поведінки є "зайвими".

Змагання, привчання, заохочення, покарання, приклад.

Завдання 29.

Виділіть найістотніші фактори, що впливають на створення колективу.

1. Робота з батьками, традиції, зустрічі з членами трудових колективів.
2. Традиції, громадська думка, змагання, спільні справи, перспектива.
3. Заохочення і покарання, навчальні заняття, шефство старших над молодшими..
4. Бесіди зі студентами, навчальні заняття, перспектива, гра.
5. Громадська думка, навчальні заняття, шефство старших над молодшими.

Завдання 30.

Що таке дидактика?

1. Дидактика – це теорія навчання і освіти.
2. Дидактика – це теорія виховання.
3. Дидактика – це теорія навчання.
4. Дидактика – це теорія навчання, освіти і виховання.
5. Дидактика – це частина педагогіки, що розглядає питання методики викладання окремих навчальних предметів.

Завдання 31.

Яка схема правильно відображає взаємозв'язок педагогіки, дидактики і окремої методики?

1. Педагогіка – окрема методика – дидактика.
2. Дидактика – педагогіка – окрема методика.
3. Педагогіка – дидактика – окрема методика.
4. Окрема методика – педагогіка – дидактика.
5. Дидактика – окрема методика – педагогіка.

Завдання 32.

Яка схема відображає шлях пізнання наукової істини?

1. Теорія – практика.
2. Розум – закони природи.
3. Корисність знань – істинність знань.
4. Живе спостереження – абстрактне мислення – практика.
5. Абстрактне мислення- живе спостереження – практика.

Завдання 33.

Який із шляхів реалізації освітньої, виховуючої і розвиваючої функції навчання “зайвий”?

1. Використання змісту навчального матеріалу.
2. Підбір форм, методів, прийомів і засобів навчання.
3. Суперечність між розумінням матеріалу викладачем і розумінням його студентами.
4. Організація порядку і дисципліни на уроці.
5. Використання оцінки.
6. Сама особистість педагога, його ставлення до студентів.

Завдання 34.

Яка з ланок процесу навчання тут “зайва”?

1. Сприймання навчального матеріалу.

2. Осмислення і розуміння навчального матеріалу.
3. Засвоєння навчального матеріалу.
4. Закріплення навчального матеріалу.
5. Застосування на практиці навчального матеріалу.

Завдання 35.

Який етап у проблемному навчанні є “зайвим”?

1. Створення проблемної ситуації.
2. Формулювання проблеми.
3. Вирішення проблеми.
4. Висунення гіпотез.
5. Перевірка найважливіших гіпотез.

Завдання 36.

В яких з трьох перелічених тут матеріалах знаходить своє відображення зміст освіти?

1. Накази, рішення педагогічної ради школи, методичні матеріали Міністерства освіти.
2. Навчальні програми, навчальні плани, методичні матеріали Міністерства освіти.
3. Накази, навчальні програми, навчальні плани.
4. Навчальні плани, навчальні програми, підручники.
5. Підручники, рішення педагогічної ради школи, навчальні програми.

Завдання 37.

Які основні положення встановлює навчальний план?

1. Мету виховання, послідовність вивчення навчальних предметів, перелік навчальних предметів.
2. Мету виховання, послідовність вивчення навчальних предметів, зміст навчального матеріалу з кожного предмета.
3. Послідовність вивчення навчальних предметів, перелік навчальних предметів, розрахунок годин на кожен навчальний предмет.
4. Зміст навчального матеріалу з кожного предмета, перелік навчальних предметів, розрахунок годин на кожен навчальний предмет.

Завдання 38.

Який документ складається на основі навчального плану?

1. Річний план роботи навчального закладу.
2. Розклад уроків.
3. Тематичний план роботи викладача.
4. Правильної відповіді немає.

Завдання 39.

Яка система принципів найповніше розкриває взаємозв'язок основних положень процесу навчання?

1. Науковість, систематичність, послідовність. Свідомість і активність учнів. Наочність навчання. Міцність знань. Принцип індивідуального підходу.
2. Наочність. Активність і свідомість засвоєння знань. Міцність засвоєння знань. Доступність і посиленість матеріалу. Послідовність і систематичність навчання. Науковість навчання.
3. Науковість навчання. Систематичність і послідовність навчання. Доступність у навчанні. Зв'язок навчання з життям. Свідомість і активність студентів у навчанні. Наочність у навчанні. Міцність засвоєння знань, умінь і навичок. Принцип індивідуального підходу до студентів. Принцип емоційності у навчанні.
4. Виховуючий характер навчання. Науковість і доступність навчання. Свідомість і активність студентів у навчанні. Систематичність і міцність знань. Наочність і абстрактність навчання. Індивідуальний підхід до студентів.

Завдання 40.

Чи можна вважати аналіз, синтез, індукцію і дедукцію методами навчання?

1. Можна, тому що вони показують шлях оволодіння знаннями.
2. Аналіз, синтез, індукція і дедукція є основними формами мислення, через які оволодівають знаннями, значить це і є методи навчання.
3. Аналіз, синтез, індукція і дедукція є категоріями психології, а не дидактики, тому до методів навчання вони ніякого відношення не мають.
4. Аналіз, синтез, індукція і дедукція є методами логічного мислення, а не навчання, тому неправильно вважати їх методами навчання.
5. Правильної відповіді немає.

Завдання 41.

Від чого залежить вибір методу навчання?

1. Змісту навчального матеріалу, типу уроку, принципу навчання.
2. Змісту навчального матеріалу, ступеня знайомства з цим матеріалом і їх життєвого досвіду, дидактичного завдання.
3. Типу уроку, принципів навчання.
4. Ступеня знайомства з навчальним матеріалом.
5. Дидактичного навчання, принципів навчання.

Завдання 42.

Які методи належать до групи наочних методів?

1. Графічні роботи, демонстрування, самостійне спостереження.
2. Демонстрування, самостійне спостереження, ілюстрування.
3. Графічні роботи, вправи, лабораторні роботи.
4. Вправи, самостійне спостереження, демонстрування.
5. Лабораторні роботи, вправи, демонстрування.

Завдання 43.

До якої групи включені практичні методи навчання?

1. Демонстрування, самостійне спостереження, ілюстрування.
2. Вправи, лабораторні, практичні і дослідні роботи.
3. Роботи з книгою, бесіда, графічні роботи.
4. Складання таблиць, робота з контурними картами, бесіда.
5. Правильної відповіді немає.

Завдання 44.

До якої групи входять словесні методи навчання?

1. Бесіда, робота з книгою, лекція.
2. Робота з контурними картами, демонстрування, ілюстрування.
3. Розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія, диспут, робота з книгою.
4. Робота з книгою, лабораторні роботи, ілюстрування.
5. Правильної відповіді немає.

Завдання 45.

У якій групі перелічені основні форми організації навчальної роботи, що практикуються в сучасній українській школі?

1. Лабораторно-бригадна організація навчального процесу, репетиторська система.
2. Усний виклад знань, бесіда, робота з книгою.
3. Предметна система навчання, операційна система навчання, моторно-тренувальна система навчання.
4. Урок, практикуми, семінари, екскурсія, факультатив, консультація, домашня робота, предметний гурток.
5. Правильної відповіді немає.

Завдання 46.

Чим обумовлена необхідність домашніх завдань?

1. Привчання до регулярного і відповідального виконання самостійної роботи.
2. Нагромадження оцінок за самостійну роботу.
3. Домашні завдання дозволяють заповнити вільний час.
4. Ліквідуються прогалини в засвоєнні знань на лекціях.
5. Правильної відповіді немає.

Завдання 47.

Які характерні особливості практикумів?

1. У практикум входить комплекс самостійних робіт, у процесі практикуму робота проводиться самостійно.
2. Практикум – це окремі практичні чи лабораторні роботи, навчальна робота в процесі практикуму проводиться по групах.
3. Практикум – це окремі практичні або лабораторні роботи, навчальна робота в процесі практикуму проводиться фронтально.
4. Практикум – це окремі практичні й лабораторні роботи, у процесі практикуму робота проводиться індивідуально.
5. Навчальна робота в процесі практикуму проводиться фронтально, в практикум входить комплекс самостійних робіт.

Завдання 48.

Які характерні особливості семінарських занять?

1. Семінарські заняття – це метод навчальної роботи, основний вид роботи на семінарському занятті – самостійна робота з книгою.
2. Семінарське заняття – це форма навчальної роботи, основний вид роботи на семінарських заняттях: заслуховування і обговорення доповідей.

Завдання 49.

Які основні умови, за яких оцінка стає ефективним засобом підвищення успішності?

1. Заохочення оцінкою, коментування оцінки, об'єктивність оцінки.
2. Коментування оцінки, об'єктивність оцінки.
3. Погроза, переведення з “середніх” учнів до “слабкіших”, тасмниця оцінки.
4. Коментування оцінки, погроза, переведення з “середніх” учнів до “слабкіших”.

Завдання 50.

Яка з перелічених нижче вимог не належить до основних вимог щодо перевірки і оцінки успішності?

1. Індивідуальний характер.
2. Систематичність.
3. Тематична спрямованість.
4. Колективний характер.

Завдання 51.

Чи завжди додаткові заняття дають очікувані результати?

1. Додаткові заняття перевантажують слабких учнів, підривають їх здоров'я,

викликають у них зневагу до навчання.

2. Додаткові заняття корисні: завдяки їм учні усувають прогалини в своїх знаннях.
3. Додаткові заняття не приносять користі, тому що проводяться не систематично.
4. Правильної відповіді немає.

Список рекомендованої літератури до розділу

“Основи психології”

1. Анастаси А. Психологическое тестирование. – М., 1982. – Кн. 1, 2.
2. Андреева Г.М. Социальная психология. – М.: МГУ, 1988.
3. Асмолов А.Г. Психология личности. Принципы общепсихологического исследования. – М.: МГУ, 1990.
4. Блонский П.П. Избранные педагогические и психологические сочинения. – Т. II. – М., 1979.
5. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. – М.: Институт терапии, 2000. – 368 с.
6. Василюк Ф.Е. Психология переживания: Анализ преодоления критических ситуаций. – М., 1984.
7. Вейн А.М., Каменецкая Б.И. Память человека. – М., 1973.
8. Веккер Л.М. Психические процессы. – Т. I. – Л., 1974.
9. Величковский Б.М., Зінченко В.П., Лурия А.Р. Психология восприятия. – М., 1973.
10. Возрастная и педагогическая психология / Ред. М.В. Гамезо. – М.: Просвещение, 1984.
11. Выготский Л.С. Собрание сочинений: В 6 т. – Т. I. – М., 1982.
12. Гальперин П.Я., Кабыльницкая С.Л. Экспериментальное формирование внимания. – М., 1974.
13. Гамезо М.В., Домашенко И.А. Атлас по психологии. – М., 1986.
14. Гоноблин Ф.Н. Внимание и его воспитание. – М., 1972.
15. Дельгадо Х. Мозг и сознание. – М., 1971.
16. Додонов Б.И. В мире эмоций. – Киев, 1987.
17. Ждан А.Н. История психологии: От античности до наших дней. – М., 1990.
18. Зимняя И.А. Смысловое восприятие речевого сообщения. – М., 1976.
19. Изард К.Е. Эмоции человека. – М., 1980.
20. Истомина З.М. Развитие памяти. Учебно-методическое пособие. – М., 1978.
21. История зарубежной психологии: Тесты. – М., 1986.
22. Коршунова Л.С. Воображение и его роль в познании. – М., 1979.
23. Левитов Н.Д. Психология характера. – М., 1969.
24. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М., 1982.
25. Личностные аспекты языкового общения: Сб. науч. тр. / Ред. И.П. Соус и др. – Калинин, 1989.
26. Лурия А.Р. Внимание и память. – М., 1975.
27. Лурия А.Р. Мозг человека и психические процессы. – Т. I. – М., 1975.
28. Лурия А.Р. Ощущения и восприятие. – М., 1975.

29. Лурия А.Р. Эволюционное введение в психологию. – М., 1975.
30. Лурия А.Р. Язык и мышление. – М., 1979.
31. Лурия А.Р. Язык и сознание. – М., 1979.
32. Максименко С.Д., Соловйенко В.О. Загальна психологія. Навчальний посібник. – К.: МАУП, 2000.
33. Максименко С.Д. Общая психология. Учебник. – К. – М.: Ваклер, 1999.
34. Максименко С.Д. Основи генетичної психології. Навчальний посібник для студентів педагогічних вузів. – К.: Перспектива, 1998.
35. Максименко С.Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці: методологія, методи, програми, процедури. Навчальний посібник для вищої школи. – К.: Наукова думка, 1999.
36. Мерлин В.С. Структура личности: характер, способности, самосознание. Учебное пособие к спецкурсу. – Пермь, 1990.
37. Назарук О.Н. Детский нарратив: попытка экспериментального исследования // Журнал практикующего психолога. – Выпуск № 7, 2001. – С. 95–107.
38. Нуркова В.В. Проблема истинности автобиографических воспоминаний в процессе судопроизводства. // Псих. журнал – 1998. – Т.19. – С. 15–29.
39. Общая психология. / ред. А.В. Петровский. – М.: Просвещение, 1986.
40. Основи загальної психології. Навчальний посібник. / Ред. С.Д. Максименко. – К.: Перспектива, 1998.
41. Практикум по общей психологии. / Ред. А.И. Щербаков. – М.: Просвещение, 1990.
42. Психолінгвістическі механізми породження і восприяття тексту / ред. І.А. Зиньня. – М., 1985 – Вып. 243, 188 с.
43. Психологический словарь / ред. А.В. Петровский. – М.: Политиздат, 1990.
44. Психология личности и время жизни человека. – Сб. науч. докладов по материалам научной конф. – 1991. – 155 с.
45. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. В 2-х т. – М.: Педагогика, 1988.
46. Слуцкий В.М., Моррис А.К. Когнитивные механизмы способности рассуждать у подростка: вклад культурных и образовательных факторов // Псих. журнал – 1997. – Т.18. – С. 79–96.
47. Страхов И.В. Психология характера. – Саратов, 1970.
48. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции. – М., 1991.
49. Фрейд З. Психология бессознательного. – М., 1989.
50. Хрестоматія по історії психології: Період відкритого кризису: початок 10-х – середина 30-х років ХХ в. – М., 1980.
51. Чепелева Н.В. Понимание и интерпретация письменного сообщения. // Українська психологія: сучасний потенціал. Матеріали Четвертих Костюківських читань (25 вересня 1996р.). – Т. III. – С. 290–298.
52. Ярошевский М.Г. История психологии. – М., 1985.
53. Ярошевский М.Г. Психология в XX столетии: Теоретические проблемы развития психологической науки. – М., 1974.
54. Ярошевский М.Г., Анциферова Л.И. Развитие и современное состояние зарубежной психологии. – М., 1974.

Список літератури
до розділу “Основи педагогіки”

1. Амонашвили М.А. Воспитательная и обучающая функции оценки в обучении. – М.: Педагогика, 1985.
2. Бабанский Ю.К. Оптимизация процесса обучения. – М.: Просвещение, 1984.
3. Бабанский Ю.К., Потайник М.М. Оптимизация педагогического процесса: В вопросах и ответах. – К.: Рад. шк., 1984.
4. Безпалько В.П. Слабые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989.
5. Голузинський В.М., Євнух М.Б. Педагогіка: Теорія та історія. – К.: Вища шк., 1995.
6. Давыдов В.В. Проблемы развивающего обучения. – М.: Педагогика, 1986.
7. Дидактика современной школы / Ред. В.А. Онишук. – К.: Рад. шк., 1987.
8. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К.: Рад. шк., 1989.
9. Косьяненко М.Д. Педагогіка співробітників. – К.: Рад. шк., 1993.
10. Максименко С.Д. Методологические рекомендации по совершенствованию учебно-воспитательного процесса. – К., 1977.
11. Максименко С.Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці: методологія, методи, програми, процедури. Навчальний посібник для вищої школи. – К.: Наукова думка, 1999.
12. Максименко С.Д. Психологія проблемного навчання. – К.: Знання, 1978.
13. Максименко С.Д., Бех І.Д. Трудове виховання в сім'ї. – К.: Політвидав України, 1983.
14. Махмутов М.И. Организация проблемного обучения в школе. – М.: Просвещение, 1977.
15. Оконь В. Введение в общую дидактику. – М.: Высшая шк., 1990.
16. Педагогіка. / ред. Ю.К. Бабанский. – М., 1988.
17. Педагогіка. / ред. А.М. Алексюка. – К.: Рад. шк., 1986.
18. Педагогіка. / ред. М.Д. Ярмоленка. – К.: Рад. шк., 1986.
19. Психологічна організація умов розвитку суб'єкта учіння. / Ред. С.Д. Максименко. – К., 1996.
20. Розвиток освіти і педагогічної думки на Україні. / Ред. М.Д. Ярмоленка. – К.: Рад. шк., 1991.
21. Стельмахович М.Г. Народна педагогіка. – К.: Рад. шк., 1985.
22. Тальзина Н.В. Управление процессом усвоения знаний. – М.: МГУ, 1975.
23. Українська національна система виховання. Концепція. – К.: Либідь, 1991.
24. Україна ХХІ століття. Державна національна програма “Освіта”. – К.: Просвіта, 1992.
25. Варламова И.Ф. Педагогика: Учебное пособие. – М.: Высшая шк., 1990.

УДК 159.9+37.01 (076) (477)
ББК 74.58+88|я73
О – 75
ISBN 966-7817-41-5

Назарук О.М. "Основи психології та педагогіки".

Комплекс навчально-методичних матеріалів для самостійного вивчення дисципліни. – К.: ДАЖКГ, 2000, 48 с.

Підписано до друку 22.06.2001 р. Формат 60 x 84/16.
Ум. друк. арк. 3. Наклад 100 прим. Друк офсетний.
Зам. № 120.
Відділ оперативної поліграфії ДАЖКГ,
01042, Київ, вул. Глазунова, 2/4.